N°. 261. 1838

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Vrijdag 2 November.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 30sten October.

Er zijn op het tegenwoordig oogenblik maar weinig gedeputeerden te Parijs, maar men zegt, dat de aanhangers van het bestuur onder de hand zijn uitgenoodigd geworden, om zich voor de maand november te Parijs te bevinden. Het getal der leden waarop het ministerie rekenen kan, wordt intusschen gezegd dat zeer gering is. Men had in den laatsten tijd moeite gedaan om eenige leden van de oppositie voor het ministerie te winnen, doch deze poging had den gewenschten uitslag niet gehad.

— Bij de handelaren in mode-artikelen dezer hoofdstad, werden onlangs aanzienlijke bestellingen gedaan ten behoeve van don *Carlos* en de prinses van *Beira*. Al deze voorwerpen, geheel gereed gemaakt, zijn gisteren verzonden onder geleide van een agent van don *Carlos*, die zich naar zijn hoofdkwartier begeeft.

— Naar men stellig verhaalt zal de hertog *van Montebello* nu binnen kort Zwitserland verlaten, om den winter te Parijs door te brengen.

— Men wil hier weten, dat de aartsbisschop van Freiburg in het groothertogdom Baden, aan zijn gouvernement verklaard heeft, dat hij zich met betrekking tot de pauselijke breve opzigtelijk de gemengde huwelijken, in dezelfde gesteldheid bevond als de bisschoppen van de pruissische staten.

— Men leest in het *Mémorial Bordelais*:

» Wij hebben gisteren tijdingen uit Madrid van den 21sten ontvangen, die hoofdzakelijk het volgende houden.

» De president van den raad, de hertog *van Frias*, wacht met ongeduld den uitslag der conferentien af, welke de heeren *Mirafiores* te Parijs en de generaal *Alava* te Londen met de fransche en engelsche ministers moesten gehouden hebben, met oogmerk om ten minste een gedeelte van de hulp te bekomen, die bij het viervoudig verbond werd toegezegd, van hetwelk de heer *Mirafiores* zelf een der medeonderteekenaars was.

» Te Madrid was men reeds ondertigt geworden, van den togt over het fransch gebied van den oudsten zoon van don *Carlos* en van zijn oogmerk om de spaansche grenzen over te trekken. De geëxalteerde partij hield het er voor, dat deze reis in verband stond met de ontwerpen van schikking onder het ministerie van den heer *Ofalia* opgevat en door den hertog *van Frias* voortgezet, in welk ontwerp men meent, dat de heer *Toreno* de hand heeft, als die de eerste geweest is, die openbaar van eene transactie heeft gesproken.

» Te Madrid hebben dagelijks bijzondere vereenigingen van gedeputeerden plaats; de cortes moeten den 9den November geopend worden; de partij van den heer *Martinez de la Rosa* schijnt in dezelve de overhand te hebben; ook de oppositieleden houden bijeenkomsten om zich onderling te verstaan. De laatstgemelden hebben een vreemd en in de parlementaire jaarboeken ongehoord plan opgevat. Zij willen het voorstel aan de cortes doen, om een adres aan de fransche kamers te stemmen, waarin zij zich over het gedrag van het kabinet der Tuilerien tegens Spanje beklagen, en om eene oprechte, welgemeende ten uitvoerbrenging van het verdrag van het viervoudig verbond verzoeken. Men wilde dit adres aan den heer *Thiers* in handen geven, om het aan de kamer van gedeputeerden aan te bieden.

— De beurs was heden kalm, met weinig handel. In den koers was weinig variatie. De notering was heden (30 October): 5 pCt. 109,35; 3 pCt. 81,50; Nap. r. 101,60; Sp. Ardoin 17⅞; Portugal 20¼; Rom. L. 103⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 28sten October.

De russische minister van buitenlandsche zaken, *Rasoumofsky*, wien veel aan den Britten hof daar onderscheiden europesche Hoven is opgedragen, is voor eenigen dag te Berlijn gearriveerd.

— Te Londen heeft den 20 en 21sten dezer een hevige storm en zeer hoogen vloed gewoed, waardoor het water zoo hoog werd opgestuwd, dat de stad op verschillende plaatsen onderliep. Op het plaatsje Lambeth hebben de overstroomingen veel schade gedaan. Te Pillau is een aantal schepen van de ankers geslagen.

— De Wurtembergsche Standenvergadering is, bij koninklijk besluit van den 22sten dezer, ontbonden, en men ziet binnen kort de aankondiging tot verkiezing van nieuwe Vertegenwoordigers te gemoet. Naar men verzekert, hebben twaalf of veertien leden der oppositie verklaard, geene zitting in de Tweede Kamer meer te verlangen.

— De Grootheertog en Hertogin van Oldenburg zijn den 27sten deezer te Stuttgart aangekomen, om een bezoek bij den Koning en de Koningin af te leggen.

— Uit Turyn wordt van den 18den October geschreven, dat Z. D. H. de hertog *Bernhard* van Saksen-Weimar met zijn zoon prins *Willem*, eenige dagen te voren in de hoofdstad van Sardinie waren aangekomen en den 18den in gezelschap van den koning, de hertogen van Savoije en Genua, benevens den prins van Savoije-Carignan de exercitien van het garnizoen hadden bijgewoond. Des avonds van den 18den waren de hertog en zijn zoon van Turyn afgereisd, nadat zij te voren al het merkwaardige in die stad hadden in oogenschouw genomen.

— Te Messina zijn des avonds van den 29sten laatstleden sterke schokken van aardbeving gevoeld geworden, die echter gelukkig geene schade hebben aangerigt. Kort daarna, en vooral den volgenden dag, hadden nieuwe uitbarstingen van den Etna plaats.

— Te Napels had men den 16den October telegraphische depeches uit Sicilie, luidens welke de koning en koningin overal op de hartelijkste wijs steeds werden ontvangen. — De hertogin *Bernhard* van Saksen-Weimar had zich met hare kinderen naar Sorrento begeven, waar zij de komst harer zuster, de koningin weduwe van Engeland zou afwachten.

Den vorigen Zondag was boven de stad Napels een zwaar onweder uitgebarsten, waarbij de bliksem in de kerk van St. Maria la Nuova sloeg, op het oogenblik, dat de mis gelezen werd. De bliksemstraal kwam bij het hoogaltaar neder en wierp den priester ter aarde, wiens geheel gewaad verbrandde, even als het allerheiligste, dat hij in de hand hield, terwijl hij het volk den zegen wilde geven. De zilveren kandelaars, waarmede het altaar in menigte versierd was, smolten alle.

— Uit Galicie schrijft men, dat te Krakau nog twee medepligtigen aan den onlangs aldaar gepleegden staatkundigen moord ontdekt waren; zij hadden hunne misdaad beleden. De gezegde moord en de verdere gesteldheid in de stad zou de beschermende mogendheden tot het besluit gebragt hebben, om het garnizoen er weder te versterken.

— Uit Weenen schrijft men van den 22sten September, dat het meerendeel der vreemde gezanten die het keizerlijk hof naar Napels gevolgd waren, reeds in de hoofdstad was teruggekomen; eventgens het meerendeel der ministers; vorst *Metternich* werd in de volgende week gewacht. Ook was te Weenen met verlof aangekomen de gezant aan het hutsche hof, vorst *Paul Esterhazy*, die eerst in het aanstaande voorjaar op zijn post zou terugkeeren.

— In een schrijven uit Konstantinopel van den 17den dezer, in de *Augsburgsche Zeitung* van den 28sten voorkomende, leest men onder anderen:

» De Porte schijnt door de bemoeijingen der naijverige europesche mogendheden wederom in een moeijelijke gesteldheid gebragt. Men heeft gezien, welke verblijdende vorderingen de hervorming des turkschen rijks in de laatste negen jaren gemaakt heeft, gedurende welke de Porte, door Ruslands vriendschap gesteund, hoofdzakelijk aan het binnenlandsche aangelegenheden hare opmerkzaamheid kon wijden. Wij hebben gezien, hoe de sultan, toen *Ibrahim* reeds tegen de poorten van Konstantinopel in aantogt was, aan de spoedige hulp van Rusland zijn troon en wellicht zijn leven te danken had; wij hebben gezien, hoe Rusland de Porte in hare verlegenheid te gemoet kwam, door haar eenen aanzienlijken slag der oorlogs-contributie te verleenen. De diensten door Rusland aan de Porte bewezen zijn wereldkundig; maar dit alles geldt niets bij lieden die door het vooroordeel verblind worden. Waarom? de bron waaruit dezelve voortstroomen louter eigenbelang was? Om juichen zij thans over den zoogenoemden ontrouw der Porte jegens Rusland en dezelfs aansluiting aan de britsche staatkunde, welke misschien in de vriendschap zoeken bij de Porte een edeler gevoel dan eigenbelang zal kunnen aanvoeren?!" De berigtgever [illegible] verder de gedragingen van Engeland jegens de Porte in [illegible] jaren na; toont aan, hoe Groot-Brittannie Turkije in den [illegible]

hem herin den laatsten oorlog met Rusland zijn ondergang nabij was, en daarvan slechts door de gematigdheid des russischen keizers bewaard bleef; hoe Engeland evenmin iets voor Turkije gedaan had, toen *Ibrahim* Konstantinopel bedreigde. De staatsgesteldheid in beide landen was reeds oorzaak dat Rusland meer voor Turkije vermogte dan Engeland. In het eerste rijk was een enkel bevel van den gebieder genoegzaam om afdoende hulp te verleenen, terwijl in Engeland de verantwoordelijke ministers niets zonder het parlement vermogten. Een verbond met Rusland was, behalve dit alles, der Porte van oneindig meer nut, dan een met Engeland gesloten. Hoe zou Engeland de Porte voor een russischen inval, hoe voor de bemagtiging van Konstantinopel kunnen behouden? en wat zou Engeland ondernemen kunnen, wanneer Rusland en Turkije verbonden zijn? De Dardanellen door Russen en Turken verdedigd, konden als onwinbaar worden beschouwd. De Sultan kon weten, dat het Engeland onverschillig was wie op den troon van Stambul zit, wanneer het slechts geen vijand van Engeland was. Daarom was de afvalligheid des Sultans van Rusland nog altijd onbegrijpelijk en ongelooflijk, zoolang de daden niet spraken.

— Uit Smyrna wordt van 3 October gemeld, dat de Kapudanpacha, die gereed stond de Dardanellen in te zeilen, eensklaps van rigting was veranderd en weder zuidwaarts was gestevend; de britsche vloot had zich met de turksche vereenigd en scheen de laatste als 't ware te leiden. De fransche vlootvoogd, schoon bij nacht *Gallois*, scheen de beide eskaders, over wier bestemming de tegenstrijdigste gerachten liepen, te willen volgen.

— Tijdingen uit Alexandrie tot den 30sten September melden, dat de Egyptische vloot twee dagen te voren in de haven het anker had geworpen. Zij had veel geleden en zou op nieuw moeten uitgerust worden; vooral was de manschap door de typhus zeer gesmolten. — *Mehemed*-ali bevond zich den 26sten September nog te Cairo, gereed om de reis naar Sennaar te aanvaarden, waar men dacht, dat hij zich nieuwe middelen wilde openen om zijne eerzuchtige plannen te bevorderen, en daar tevens voor een tijd lang zich aan het lastig aanhouden der vreemde konsuls te onttrekken.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 1sten November.

Eergisteren hebben eenige afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich bezig gehouden met het onderzoek van de drie ontwerpen van wet, daags te voren aan dezelve aangeboden. Reeds hebben dezelve de begrootingwetten voor 1839, alsmede het ontwerp betrekkelijk de salarissen der praktizijns enz., overwogen. Ook hebben zij zich bezig gehouden met de van regeringswege ingekomen en aan de leden der kamer rondgedeelde antwoorden op de gemaakte bedenkingen ten aanzien van het ontwerp van wet, tot vaststelling eener suppletoire begrooting voor 1838. In deze antwoorden wordt, onder anderen gezegd, dat de regering gereedelijk instemt met het aan den dag gelegd gevoelen, dat van het voordragen van suppletoire begrootingen zoo weinig mogelijk, en niet dan bij volstrekte noodzakelijkheden, gebruik behoort te worden gemaakt, maar dat de regering daartoe ook niet gekomen is dan na de overtuiging, dat deze reden van noodzakelijkheid voor het loopend jaar werkelijk aanwezig is; dat behalve de voorzieningen, die sedert 1830, jaarlijks, uit hoofde van de bekende zeer buitengewone omstandigheden, hebben moeten genomen worden, zich zeldzaam het geval heeft opgedaan, dat de toestemming van de Staten-Generaal is moeten ingeroepen worden, tot verhooging van de eenmaal vastgestelde begrootingen; doch dat de zich nu voorgedaan hebbende onderwerpen van uitgaven van dien aard zijn, dat men geoordeeld heeft met vertrouwen die toestemming te kunnen vragen, bij het ongenoegzame daarvoor, van de som van *f* 500,000, die voor 1838 tot onvoorziene uitgaven ter beschikking van Z. M. bij het 3e art. van de wet van den 23sten December 1837 (Staatsblad n°. 72), is gesteld geworden. Onder de nadere uitreeking der sommen, welke op den suppletoire begrooting worden aangevraagd, komt voor *f* 68,000 voor de buitengewone ambassade naar Londen, bij gelegenheid der krooning aldaar van H. M. de koningin van Groot-Brittanie. Te dien aanzien wordt gezegd, dat deze som niet vooraf, maar naar den afloop derzelve is bepaald geworden, en niet meerder bedraagt, dan de werkelijke uitgaven, die de waardigheid van het Nederlandsch gouvernement bij zoodanige gelegenheid, in verhouding tot de andere ambtenaren, ter bijwoning dier plegtigheid afgezonden, volstrekt gevorderd heeft. Wat de aangevraagde som voor zeehavens en zeewerken aangaat, is de thans gedane aanvrage niet in tweestrijd met de geruststellende betuigingen van Z. M. in Hoogstdeszelfs rede, bij de opening der zitting, gegeven, vermits de suppletoire worden voor de zeewerkingen geen gevolg zijn van ijsgang, maar van den gewonen aanval der stroomen op sommige punten, en de stormen die gewoed hebben, terwijl de overige zoo aan de werken als aan de ingezetenen door ijsgang veroorzaakte schaden zeker niet groot kunnen worden genoemd, naar mate het gevaar dreigend was. Na het te houden nader onderzoek over dit ontwerp van wet in de afdeelingen, ziet men de beraadslagingen daarover gaarne te gemoet.

— Morgen vroegtijdig zullen de andere afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich bezig houden met het in overweging nemen der gezegde van regeringswege ontvangene antwoorden. Vervolgens zal de centrale afdeeling vergaderen, om haar verslag over dat ontwerp op te maken. Daarna zal er eene openbare zitting der kamer worden gehouden, waarin de centrale afdeeling haar verslag voor dat ontwerp zal doen en de tijd van de beraadslagingen over dat ontwerp bepaald zal worden. Na de behandeling van dit ontwerp, schijnen de werkzaamheden der kamer tot op het einde der maand November geschorst te zullen worden.

— Men verneemt, dat het provinciaal hof van Holland op Vrijdag den 9den November aanstaande zijne eerste teregtzitting zal houden, ten einde in criminele zaken uitspraak te doen. Het is bekend, dat, naar aanleiding van de onlangs ingevoerde organisatie van de regterlijke magt, de provinciale hoven in criminele zaken uit zes raadsheeren zullen zijn zamengesteld, en geene schuldverklaring dan met eene meerderheid van 4 tegen 2 stemmen zal kunnen worden uitgesproken; terwijl de staking der stemmen tot eene het schuldig verklaring aanleiding zal geven.

— Met het bouwen der nieuwe R. Kath. kerk op het Westeinde te 's Hage, zal, naar men wil, binnen kort een begin worden gemaakt. Dezelve zal gebouwd worden op het terrein der voormalige Spaansche kapel, in een tuin, met den ingang naar het Westeinde gerigt; zullende alsdan de tegenwoordige kerk worden afgebroken en op hare plaats een prachtig koor bij het nieuwe godsgesticht worden aangevoegd. Naar men zegt, zal echter deze kerk met geene klok prijken.

— Naar men verneemt is door eene anonijme maatschappij besloten tot de oprigting eener machinale spinnerij van linnen-garens hier te lande, onder directie van den heer *H. M. E. Cohen van Baren*, welke fabriek te Apeldoorn zal gevestigd worden.

Volgens een berigt uit Brussel van den 29sten October, zal Vorst *Leopold*, wiens terugkeer aldaar tegen dien dag bepaald was, zijn verblijf te Parijs nog eenigen tijd verlengen. Volgens den *Commerce belge* zou hij de bepaalde beslissing van de londensche conferentie te Parijs willen afwachten, alvorens naar Brussel terug te keeren.

— Volgens de jongste officiele opgave van de graanprijzen in België, gaande van den 22 tot den 27sten is de middenprijs der tarwe 51 centimes verminderd, en die der rogge met 07 centimes verhoogd. De hoeveelheid van het verkochte had op de tarwe 399 hectoliters minder dan de vorige opgave bedragen, op de rogge 164 hectolitres meer.

— Aanstaande Zondag zal de plegtige inwijding van den nieuwen bisschop, den heer *Dalerac*, te Roermonde plaats hebben.

— Gisteren werden de Ardoins te Antwerpen [illegible] tegen 15 vijf zestiende à drie achtste.

Luidens de londensche berigten, over België, tot Maandag II., waren er dien dag depeches van het bureau der buitenlandsche zaken aan de britsche ministers in Berlijn afgezonden. De ministers kwamen tegenwoordig daaglijks op het gezegd bureau bijeen en zonden gedurig depeches af naar den eersten minister lord *Melbourne*, die zich op het kasteel van Windsor bevindt.

— In de Iersche dagbladen werd vermeld, dat de koningin eerlang het eiland zou komen bezoeken.

— Men had tijdingen uit Lissabon ontvangen, vermeldende dat de koningin weduwe aldaar behouden was aangekomen.

— Men had te Londen over New-York tijdingen uit Kanada tot den 5den dezer ontvangen, vermeldende onder anderen dat er in de voornaamste steden vergaderingen werden gehouden, om adressen aan lord *Durham* te stemmen, waarin het leedwezen werd te kennen gegeven, zoo over zijn vertrek, als over de reden die daartoe had aanleiding gegeven.

— Op de londensche beurs van Maandag waren de Brazilianesche fondsen iets lager, daar men de jongste tijdingen uit Bahia voor niet gunstig hield. De Hollandsche fondsen bleven gevraagd. De geconsolideerden waren eenigzins gedaald, en van 94 ⅛ op 93¾ à ⅞ gekomen, ten gevolge van de jongste tijdingen uit Indie.

NEDERLANDSCHE SCHOUWBURG.

De Tooneelisten onder de Directie van L. T. J. ROSENVELDT, oud Lid an Eerste Komiek van den Koninklijken Schouwburg te [illegible], zullen de eer hebben tot opening van het Tooneel te Vervolgen op *Woensdag* den 7. *November* 1838. DE [illegible], Blijspel met Zang (*Vaudeville*) in [illegible] naar het Fransch, nooit alhier vertoond.

Tusschen het Voor- en Naspel zullen door Mejufvrouw DE BEVER gezongen worden eene Aria uit het Zangspel *de Exster en de Dienstmaagd*. Na hetzelve: DE EERSTE BRUIDSDAG, Blijspel in twee bedrijven, naar het Engelsch, door Mr. BURLAOZ.

Aanvang ten half zeven ure. Verwacht op Zaturdag den 10. November de *tweede* Voorstelling. De Plaatsen kunnen besproken worden op den Speeldag, van 's morgens *tien* tot 's namiddags *twee* ure, mits betalende *tien* Cents Entré voor elke Plaats.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.